

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
67-19

meddelad i Stockholm den 23 september 2019

KLAGANDE

Allmänna ombudet för socialförsäkringen
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Jönköpings dom den 1 november 2018 i mål nr 2450-17

SAKEN

Sjukpenning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens dom och fastställer förvaltningsrättens domslut.

BAKGRUND

1. En försäkrad har rätt till sjukpenning när han eller hon genomgår en medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som syftar till att förebygga sjukdom, förkorta sjukdomstiden eller helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan, s.k. förebyggande sjukpenning. Om sådan sjukpenning lämnas

Dok.Id 205086

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

DOM

Mål nr
67-19

ska arbetsförmågan anses vara nedsatt i den utsträckning som den försäkrade på grund av behandlingen eller rehabiliteringen är förhindrad att förvärvsarbeta.

2. Försäkringskassan beviljade AA förebyggande sjukpenning för perioden 19–25 september 2016 eftersom han under denna tid genomgick medicinsk behandling.
3. Allmänna ombudet för socialförsäkringen överklagade till Förvaltningsrätten i Växjö och yrkade att beslutet skulle upphävas eftersom AA under den aktuella perioden varit arbetslös. Enligt ombudet kan förebyggande sjukpenning inte utgå till en försäkrad som är arbetslös.
4. Förvaltningsrätten avslog överklagandet. Domstolen uttalade att lagstiftaren har öppnat för att även försäkrade som är arbetslösa kan ha rätt till förebyggande sjukpenning, förutsatt att de har rätt till arbetslöshetsersättning. Eftersom utredningen gav stöd för att AA under aktuell period uppburit sådan ersättning ansåg förvaltningsrätten att han hade rätt till förebyggande sjukpenning.
5. Kammarrätten i Jönköping upphävde, efter allmänna ombudets överklagande dit, underinstansernas avgöranden och överlämnade målet till Försäkringskassan för fortsatt handläggning. Kammarrätten instämde i förvaltningsrättens bedömning att en försäkrad som är arbetslös kan ha rätt till förebyggande sjukpenning. En förutsättning för detta är emellertid att den försäkrade vid tidpunkten då sjukpenningen ska börja utgå är anmäld som arbetssökande och aktivt söker arbete, något som det ankom på Försäkringskassan att utreda.

YRKANDEN M.M.

6. *Allmänna ombudet för socialförsäkringen* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva underinstansernas avgöranden och förklara att AA inte har rätt till förebyggande sjukpenning eftersom han är arbetslös. I vart fall bör det uppställas ett krav på inkomstförlust för att den som är arbetslös ska ha rätt till

DOM

Mål nr
67-19

sådan sjukpenning. Eftersom det inte framgår att AA har gjort någon inkomstförlust bör han även av det skälet nekas ersättning.

7. AA har inte yttrat sig.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

8. Frågan i målet är om en försäkrad som är arbetslös omfattas av rätten till förebyggande sjukpenning.

Rättslig reglering m.m.

9. Enligt 27 kap. 2 § socialförsäkringsbalken har en försäkrad rätt till sjukpenning vid sjukdom som sätter ned hans eller hennes arbetsförmåga med minst en fjärdedel.
10. Av 27 kap. 6 § framgår att en försäkrad har rätt till sjukpenning även när han eller hon genomgår en medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som syftar till att förebygga sjukdom, förkorta sjukdomstiden eller helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan. Som villkor för sådan förebyggande sjukpenning gäller att behandlingen eller rehabiliteringen har ordinerats av läkare och ingår i en av Försäkringskassan godkänd plan.
11. I 27 kap. 7 § anges att om sjukpenning lämnas enligt 6 § ska arbetsförmågan anses nedsatt i den utsträckning som den försäkrade på grund av behandlingen eller rehabiliteringen är förhindrad att förvärvsarbeta.
12. I förarbetena till bestämmelserna anges bl.a. följande. Den som genomgår en behandling som syftar till att förebygga att sjukdom eller nedsättning av arbetsförmågan uppstår bör kunna få ersättning i form av sjukpenning för den tid som

behandlingen kräver. Avsikten är att sådan ersättning ska kunna utges i samband med behandling som är resultatet av en läkares bedömning att den försäkrade riskerar att bli sjuk och att de ordinerade åtgärderna väntas minska sjukdomsriskerna. Bestämmelsen avser situationer då den försäkrade deltar i en sjukdomsförebyggande behandlingsåtgärd (prop. 1990/91:141 s. 73 och 85).

13. I samband med att bestämmelserna ändrades uttalade socialförsäkringsutskottet att det var mindre lämpligt att – vilket då hade föreslagits – som förutsättning för ersättning kräva att den försäkrade avstår från förvärvsarbete och går miste om förvärvsinkomst. Utskottet konstaterade att avsikten inte var att ändra förutsättningarna för t.ex. en arbetslös att få förebyggande sjukpenning och förslaget genomfördes inte (prop. 1991/92:40, bet. 1991/92:Sfu5 s. 9 och rskr 1991/92:81).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

14. Bestämmelserna om förebyggande sjukpenning i 27 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken innebär att sjukpenning under vissa omständigheter utgår trots att den försäkrades arbetsförmåga inte är nedsatt. En förutsättning för att sådan sjukpenning ska utgå är att den försäkrade genomgår en medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering. Om ersättning lämnas ska arbetsförmågan anses nedsatt i den utsträckning som den försäkrade på grund av behandlingen eller rehabiliteringen är förhindrad att förvärvsarbete.
15. Bestämmelsen i 6 § undantar inte den som är arbetslös från rätten till förebyggande sjukpenning (jfr även 28 kap. 11 § socialförsäkringsbalken). Av 7 § kan ingen annan slutsats dras än att behandlingen eller rehabiliteringen ska vara av ett slag och genomföras på ett sätt som gör att den som är föremål för åtgärden inte kan arbeta så länge den pågår. Den försäkrade ska således befinna sig i en situation som innebär att han eller hon är förhindrad att arbeta.

DOM

Mål nr
67-19

16. Högsta förvaltningsdomstolen finner mot denna bakgrund att en försäkrad som är arbetslös har rätt till förebyggande sjukpenning om övriga förutsättningar för att ersättning ska lämnas är uppfyllda.
17. Av utredningen framgår att AA har genomgått en sådan medicinsk behandling som avses i bestämmelserna om förebyggande sjukpenning och att han under den tid som behandlingen pågick var förhindrad att förvärvsarbeta. Något krav på att han därutöver ska ha gjort en inkomstförlust, som allmänna ombudet gör gällande, finns inte. Han uppfyller således förutsättningarna för att ha rätt till ersättning.
18. Försäkringskassan har genom beslutet att bevilja ersättning gjort bedömningen att AA är försäkrad för sjukpenning. Det fanns därför inte skäl för kammarrätten att upphäva underinstansernas avgöranden och överlämna målet till kassan för fortsatt handläggning. Mot denna bakgrund ska kammarrättens dom upphävas och förvaltningsrättens domslut fastställas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Margit Knutsson, Mahmut Baran, Leif Gäverth och Helena Rosén Andersson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Simon Isaksson.